

Marianne Jelveds tale ved Radikale Venstres landsmøde

Taler

Marianne Jelved
Partileder for De Radikale

Dato

16. september 2000

Sted

Hotel Nyborg Strand

... Kære radikale,

Vi radikale har det privilegium at have noget at kæmpe for, en idé og et mål, som vi tror på. SF vil noget og noget andet vil de ikke rigtigt.

Det er virkelig svært at se, hvad det er for en solidaritet og ligeværdighed SF egentlig vil nå, ved at dele landene i eu-kredsen op i forskellige klasser. Var der nogen der sagde klassekamp?

En dag sad jeg i panel med en SF'er. Efter debatten kom en kvindelig tilhører hen til os, stirrede vredt på min modstander og sagde: "Du gør det ikke nemt at være på venstrefløj." "Hvad mener du?", spurgte han overrasket. "Jeg er enig i alt det, Marianne siger", sagde hun. Da vi gik, sukkede min modstander: "Det er det, jeg misunder dig."

Jeg vil gerne invitere progressive SF'ere med et åbent og et modigt syn på verden omkring os, til at dele Det Radikale Venstres vision om et solidarisk Europa.

Mange har i årenes løb kaldt det, der nu sker i Europa, for en drøm – endda en virkelighedsfjern drøm. Drømmen om et genforenet Europa. Et Europa uden skel.

Kald det bare en drøm. Men det er en drøm, der er ved at blive til virkelighed. Som en sommerfugl, der er ved at komme ud af sin puppe.

Et nyt Europa er ved at blive født.

En europæisk drøm, – en solidarisk vision, der handler om fred, frihed og

demokrati i et udelt og mangfoldigt Europa. En drøm om samhørighed og fællesskab mellem mennesker, mellem folkene, mellem nationerne – for første gang siden nationalstaternes opståen. Det er i virkeligheden et mirakel.

En mirakel, som millioner af mennesker har drømt om i mange, mange år.

En drøm, som radikale i hele Det Radikale Venstres historie har kæmpet for skulle blive til virkelighed.

Fordi det radikale grundlag altid har været "at mindske smerten i verden" og modvirke "de stores sammenrotning mod de små" og "den hensigtsløse magtkamp, hvor man kun tror at kunne komme frem på andres bekostning."

Jeg takker Det Radikale Venstre og alle de radikale kræfter, der i næsten hundrede år er gået igennem strid og kamp, og har holdt fast i grundlaget og i målet: det enkelte menneskes frihed, ligeværdighed og muligheder i fællesskabet og nationernes fredelige

sameksistens. Med de samme værdier: frihed, ligeværdighed og muligheder i fællesskabet – for nationerne.

Det giver den radikale kamp mening og retning. Det er den radikale fordring.

Vi kan se den drøm tegne til at blive til virkelighed. Mulighederne er der. Hvis vi griber dem – sammen med vores naboer.

Men det kræver, at Danmark involverer sig, at Danmark deltager, hvis vi vil kæmpe for et helt og genforenet Europa uden skel.

Lad mig blot antyde nogle af de dybe skel og grøfter, der er skabt gennem historien, og som vi i fællesskab er i gang med at overvinde i Europa.

Tidspunktet var lørdag d. 9. sep. 2000.

Stedet var Versailles

Den tyske hær havde hovedkvarter her under den fransk-tyske krig 1870-71.

Versaillestraktaten – afslutningen på den 1. verdenskrig – blev undertegnet her af nogle af sejrherrene.

Tyskland skrev den under i en togvogn tæt ved. Tvunget af omstændighederne. Og grunden blev lagt til en grusom periode i Europas historie.

I lørdags sad alle med. 15 ministre og 15 nationalbankdirektører fra 15 europæiske lande incl. Frankrig og Tyskland og diskuterede oliepriserne, hvordan den praktiske omstilling og overgang til euroen i 12 lande forløb, og hvordan vi i fællesskab bedst kunne støtte de nye demokratier i det tidligere Østeuropa i deres overgang til stabile valutaer.

Vi – nationerne i Europa – prøver sammen på en og samme tid at overvinde vores historie og at skrive en ny, hvor vi bygger en ny europæisk civilisation på samhørighed og social ansvarlighed.

Om 10 år sidder der 27 ministre og repræsenterer 27 selvstændige og suveræne nationer i De Selvstændige Nationers Europa. Her på talerstolen vil stå en ung radikal minister, og jeg vil sidde et sted i salen og stille knibe en tåre, fordi det er lykkedes at overvinde Europas deling og så småt at hele historiens sår.

Fordi vi modigt og engageret tør tro på, at det kan lade sig gøre at forandre verden til en mere anstændig verden, hvis vi selv involverer os. Hvis vi alle deltager. Derfor skal Danmark være med og tage medansvar for at hele Europa.

Fri af gårsdagens brutalitet skal vi gribe morgendagens muligheder. Det er radikalt. Det er dansk. Det skal også være europæisk. – For os handler det ikke om Danmark og Europa. Det handler om Danmark i Europa.

Det sker ikke af sig selv. Det kræver vilje til samarbejde og vilje til handling, politisk og økonomisk. Der er 6 andre gode grunde til, at Danmark skal deltage i den fælles valuta og sige ja til at tage sin del af ansvaret.

1. Med euroen er jungleloven afskaffet: de store kan ikke længere dominere og bestemme vilkårene for de andre.

2. Med euroen er det slut med at komme frem på bekostning af andre, nemlig de andre landes borgere, ved at devaluere og usolidarisk "snyde" sig – til en

konkurrencefordel,

3. Med euroen er det slut med politisk ansvarsforflygtigelse på bekostning af de dårligst stillede i samfundet. Devalueringer bruges nemlig kun aktivt, når økonomien er kørt af sporet på grund af manglende rettidig omhu. Og så udhules købekraften og samfundsværdierne forringes. De nedskrives simpelt hen. det er først og fremmest de svagest stillede, det går ud over.

4. Euroen binder landene sammen for at skabe det bedste grundlag for at nå de fælles mål

– socialt ansvarlige og solidariske velfærdssamfund,

– en høj beskæftigelse,

– en bæredygtig udvikling.

– et mere stabilt politisk og økonomisk råderum, så vi bedre kan hjælpe de nye demokratier ind i fællesskabet.

5. Euroen er ikke et mål men et middel til, at alle følger målene og de overordnede

rammer for en sund økonomi, så lønnen og pensionen ikke udhules, men tværtimod

bevarer deres værdi.

Sund Økonomi er – og det ved radikale, der husker Odense-programmet fra 1905 og alle efterfølgende programmer – grundlaget for, at vi kan løse opgaven: at give alle de bedste udviklingsmuligheder.

6. Og så er euroen det bedste middel til at beskytte landene mod de negative

konsekvenser af de frie kapitalbevægelser og af globaliseringen. Jeg taler om

spekulation. Jeg ved, hvad det kan koste.

Der er flere myter om euroen og dens konsekvenser, jeg vil aflive to af dem:

Først, myten om den såkaldt svage euro:

Der er én god grund til at dollaren er stærk: Virksomhederne i USA tjener mange penge, derfor investeres megen opsparing i amerikanske papirer, og dollaren stiger i forhold til euroen.

Men ikke nok med det. I markedet spekuleres der mod euroen. Derfor falder euroen i forhold til mange valutaer. Markedet vil teste euroen. Og nogen vil prøve at hente en gevinst. Derfor sælger de euro og køber dollar. Så venter de på gevinsten. Den får de ved – på det, de mener, er det rigtige tidspunkt: at sælge dyre dollar og købe billige euro. Når først det begynder virker lemmingeffekten, og dollaren falder, og euroen stiger i kurs. Derefter falder markedet til ro med en mere reel balance, der afspejler de faktiske forhold i jernindustrien.

Inden for euro-området (og lige nu i Danmark) er der prisstabilitet. Købekraften bevares: om et år kan vi købe det samme for vores løn og for vores pension, som vi kan i dag.

Det er det, der er succeskriteriet for euroen, og det er det, der er meningen med fastkurspolitikken.

Derfor er kronen lænket til euroen. I euro-området er væksten og beskæftigelsen stigende. Og den får endda et ekstra skub af den konkurrencefordel, euroens kurs giver lige nu til eksporten ud af euro-området (og lige nu ud af Danmark).

Derfor tjener virksomhederne i euro-området (og i Danmark) rigtig mange penge lige nu, samtidig med, at der er stabilitet i euro-landene. Takket være euroen.

Den anden myte, der står til aflivning handler om glidebanen og velfærden

Ja, ja, – siger nogen – men er euroen ikke glidebanen til noget, vi ikke ved, hvad er?

I så fald er det en mærkelig "glidebane", som slet ikke kan bruges som glidebane.

Den er nemlig spækket med selvstændige landes forfatninger, som ingen bare kan glide henover.

Og i Danmark har vi endda en højesteretsdom for, at Grundloven sætter grænser for afgivelse af suverænitet. Der er derfor ikke fugls føde på påstanden om "glidebanen" mod et europæisk USA.

Jamen, vil euroen ikke true folkepensionen og velfærden?

Svaret er nej, tværtimod. Deltagelse i euroen er den bedste sikring af folkepensionen og velfærden. Det er derfor 12 lande har vejet fordele og ulemper og har valgt euroen.

Der er ingen i Danmark, der vil komme til at mangle sikkerhedsnettet i form af folkepensionen. Folketinget vil til hver en tid kunne og skulle sikre den enkelte borger et nødvendigt grundlag. Det er alle landenes målsætning og forpligtelse. Senest er det slået fast på EU-topmødet i Lissabon i år. Det eneste der er sket med folkepensionen siden vi trådte ind i EF, er, at den – i realværdi – er steget og steget.

I Europa bygger vi vores samfund på solidaritet, social ansvarlighed og sikkerhed. Og vi har solide grunduddannelser og udvikler livslang læring. Den tidligere amerikanske arbejdsminister, Robert Reich, anbefalede sidste søndag de 15 økonomi- og finansministre på mødet i Versailles, at vi netop holder fast i de værdier for at forebygge dybe skel og social polarisering. Hvorfor understreger Reich det? Fordi han kan se de stigende problemer i USA, der har valgt en anden vej.

Men hvor er vi så på vej hen i Europa?

Hal Koch skrev i sin bog, "Hvad er demokrati?": "Det er en tankegang, en livsform, som man først tilegner sig ved, at man lever den igennem i sit allersnævreste private liv, i forhold til familie og naboer, derefter i forholdet udadtil i større kredse, i forhold til landsmænd, og endelig i forholdet til andre nationer – på hvilket sidste punkt verden endnu ikke har set meget til demokratiet" Men det var også i 1945.

Siden har vi faktisk arbejdet på at udvikle demokratiet mellem nationerne og skabe et internationalt retssamfund. – Det er det hele går ud på!

Der er ikke en model andre steder i verden, som vi kan bruge som forbillede, eller som vi kan kopiere. Der er ikke en facitliste. Vi skal udvikle vores egen europæiske samarbejdsmodel, der respekterer Europas mangfoldighed.

Vi skal gøre os klart, hvad det er, den danske stemme i Europa skal forfægte. Vi skal vide med os selv, hvad det er, Danmark vil i Europa med vores fælles fremtid. Det er tiden at se frem. Vi har jo vist, at vi i Danmark kan sætte os mål, og at vi kan nå vores mål. Borgerne og virksomhederne i dette udmærkede land har gjort det rigtig godt.

I 1982 tog vi fat på at få ubalancerne ud af samfundsøkonomien. Det kunne jo ikke blive ved med at lade problemerne vokse. Uden et ordentligt og sundt grundlag kan vi ikke få et anstændigt samfund.

I Det Radikale Venstre kalder vi det for det lange seje træk. Et eneste parti har været med fra dag et og til nu. Et eneste parti har ufortrødent holdt fast, udvist politisk snilde og mod og lagt ryg til forandring på forandring, uanset regeringers farve, regeringsdeltagere eller ej. Vi har holdt ved!

Kan I huske, da renten var over 20%, inflationen ca. 12 og lønstigningerne ca. 11? Kan I huske, da der var stigende underskud både hjemme og ude, og ledigheden ulykkeligvis voksede og voksede? Hvad hjalp devalueringerne? Ingenting. De gjorde det tværtimod meget værre. Derfor blev kursen lagt om. Og den blev holdt fast.

Nu har vi

- lav rente, stort overskud på betalingsbalancen
- lav inflation, stort overskud på de offentlige budgetter
- lav ledighed, høj beskæftigelse og gælden hølles støt og sikkert ned.

Det lykkedes.

Og i disse måneder har jeg noteret mig, at aldrig er en regering og dens økonomiske politik blevet så massivt rost.

Af venner og af modstandere.

Selv af dem, der aldrig eller kun sporadisk har medvirket Vi hører dag efter dag om den sunde økonomi og om den stærke krone!

Hvor morsomt. Modstanderne af euroen deklamerer gang på gang og i samme åndedrag jubeltoner om den "stærke krone" og hånlige ytringer om den "svage euro" samtidig med, at de sværger fastkurspolitikken huld og troskab!

Sig mig engang: Hvordan kan kronen være stærk, når den skal hænge fast i "den svage euro" og derfor følger euroen i tykt og tyndt, op og ned? Hvor hult! Hvad kalder man sådan et væsen, der suger sig fast for at få fordele af andre? – ja, jeg spørg bare ...?

Også derfor skal Danmark sige ja til at tage sin del af ansvaret for vores fælles Europa og for vores fælles fremtid.

SF og resten af nej-siden fornægter, at der er en helt klar sammenhæng mellem den danske økonomi og samarbejdet i Europa.

I Danmark og i mange andre lande i Europa er vi i meget fin form. Det økonomiske grundlag er i stabil balance takket være national indsats og samarbejdet i Europa. Det er vigtigt at se den sammenhæng. Uden det samarbejde havde vi f.eks. ikke kunnet føre en stabil valutapolitik, som jo er forudsætningen for det lange seje træk. Og når det går godt i Danmark, så er det fordi, vi har ført euro-politik i mange år. Et ja vil fremtidssikre den kurs og det sunde grundlag for velfærdssamfundet. Et ja vil gøre det muligt for os at koncentrere os om at løse de problemer, vi stadig har i Danmark.

Det er nu skal vi tage det næste skridt i Det Næste Danmark for et bedre Danmark.

Nu har vi en realistisk mulighed for at prioritere kræfterne, så mennesker, der har brug for en håndsækning fra fællesskabet, får den håndsækning.

Det er de mennesker, der af forskellige grunde ikke kan selv. De, der er helt afhængige af andre. Her løser vi ikke opgaverne godt nok i dag. Det kan vi ikke være bekendt.

- Det er børn og unge der svigtes.
- Det er de svage ældre og gamle, der er utrygge. Det er de syge og skrøbelige.
- Det er dem, der ikke er 100% effektive.
- Det er dem, der er sat uden for fællesskabet, fordi de er anderledes.

Det er her, de radikale kræfter nu skal prioriteres.

Det er ikke kun et spørgsmål om penge, for så havde problemerne været løst for længe siden.

Det er en opgave, hele velfærdsdanmark skal tage på sig.

Det kræver en kulturrevolution, fordi vi skal ændre fokus i vores indsats, i vores hverdag, hvor vi end er. Allesammen. I alle systemer og institutioner. På virksomheder og i lokalsamfund. I ministerier og styrelser. Overalt hvor mennesker har magt over andres vilkår.

Der er en risiko for, at systemerne virker som monopoler. Når kommuner fylder deres beskæftigelsesprojekter op med ledige i stedet for at lade dem gå til dansk på VUC, så er det et eksempel på monopolets magt. De ledige har ikke andre muligheder end dem, "monopolet" giver.

Derfor skal der prikkes hul i systemerne, så der er handlemuligheder og alternativer.

Et menneske må ikke låses fast og føle afmægtighed, når det har brug for en håndsækning.

Vi skal gøre op med, at alt og alle skal behandles. Vi vil ikke have et behandlersamfund. Vi vil have et samfund, der handler. Fordi man har brug for

en håndsrækning, skal man ikke gøres til klient.

Vi skal tale om kvaliteten. Kvalitet betyder, at det er den enkelte, der er vigtig. Kvalitet betyder tryghed, omsorg, hjælpsomhed og muligheder.

Mennesker, der er afhængige af andre, skal ikke bare behandles. De skal hjælpes.

10 knus om dagen frem for 10 kryds i kontrolskemaet.

Et glas rødvin frem for en sovepille.

En håndsrækning frem for en placering.

Muligheder frem for fastlåsning.

Hjælpsomhed fremfor omklamring.

Respekt frem for formynderi.

Det er det medmenneskelig velfærdssamfund fremfor et behandlersamfund, når det gælder dem, der ikke kan selv.

Det Radikale Venstre skal formulere de konkrete mål, vi vil styre efter i det næste lange seje træk mod målet.

1. I 2010 er der ingen langtidsledige
2. I 2010 er andelen af indvandrere i arbejde lige så stor som andelen af danskere i arbejde.
3. I 2010 er antallet af tvangsfjernede børn mindst halveret.

Vi skal samle Danmark om de mål, og vi skal bruge et ja den 28. september til at lade den danske stemme og den danske vilje forfægte det samme slags mål i Europa.

Det er Det Radikale Venstres fordringer: vi skal bruge vores resultater til at komme videre hen imod en mere anstændig verden.

Godt landsmøde!

Men husk nu: – Først skal vi have et ja den 28. september.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

EU, Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marianne-jelveds-tale-ved-radikale-venstres-landsmoede-2000>